

UNIK KELLOGG NA KRITIKI REŠETU

Kellogg je prišlo na pomoč
senator Leavitt. — Borah ni
dal dolžan odgovora. — O-
noski poslanik postaja ner-
ven.

Washington, D. C. — Senator
Leavitt je izprašal Kellogga pred
senatnim odsekom glede avto-
kratičnega izključevanja tuje-
cev iz Združenih držav.

Kellogg je prišel pred odsek z
namenom, da nastopi proti Bo-
rahovi predlogi, ki bi postala
zakone in bi amandirala
slovenske postavbe, po katerih
bi izključeni Sakistvala, gro-
f Karolyi in grof Karolyi.

Kellogg je bil vprašan, po ka-
kem zakonu ni bilo dovoljeno
grof Karolyjevi stopiti na a-
meriška tla, a Kellogg je odklo-
nivo pojasnjevanje v tem in
v drugem slučaju. On je
rekel, da ima po obstoječih
pravicah deportirati vsa
tujcem, ne da bi mu bilo
na vesti vzroke za to. Tudi
da se ne morejo vtikati v
novo akcijo.

Borah je naglašal, da tako po-
stavlja državnega tajnika
avtokratično in da izpreminja
vriko vlado iz demokracije v
oligarkijo, kadar hoče. Kateri
smec stopiti na ameriško
tla. Trdil je, da za tako rav-
nanje ni ustavne podlage. Zato
je zahteval, da se ta moč vzame
Kelloggju in zastopal stališče, da
brez take sumarične moči ne
je izvajati naseljeničnega za-
pisa, da bi v državi ne bilo
tudi ljudi, ki so morali ne-
dobiti. Vmes se je vmešal se-
nator Leavitt z argumentom, ki
je govoril v prilogi državnemu
zakonu. Borah je odgovoril, da
se, da se zadeva odloči.
Rekel je, da bo študiral postavbe,
je tako prepričan, ako je mo-
že izvajati zakon brez tega iz-
jave privilegija.

Odsek se ni petal na tej seji
Wheelerjevo resolucijo, ki za-
poveduje, da se preide ograde po-
litiko, kakšno ulogo je igralo
izključevanje Karolyjeve. V
tudi dneh bo senator Wheeler
predal odseku, kakšno eviden-
cijo, da je grof Szechenyi,
tyjev poslanik, plačal \$20-
t detektivski agenciji za po-
isk, na podlagi katerega je bi-
moglo ženi bivšega predsed-
nika ograde republike zabranje-
stopiti na ameriška tla.

V diplomatičnih krogih govo-
ra Szechenyi je bil zapleten v in-
terje, ki je segala v Evropo, kjer
njegova vlada prišla v zadre-
go, ko so odkrili zaroto njenih
stavskih podpornikov za po-
stavljanje trideset milijard fran-
kov.

RA CATHCART OSTATE.

New York, N. Y. — Vera
Cathcart ostane v Združenih dr-
žavi in ne bo deportirana za-
daj moralne pokvarjenosti.
senator Bondy je priznal
habeas corpus, ko je di-
ktirni pravdnik Bockner izja-
vil, da zakonodajstvo ni tudo-
stavo v Južno afriški uniji.

Grofica ni bila pripuščena v
državo, ker je prizna-
la, da je odpotovala z grofom
avenom v Južno Afriko, oba
pa bila poročena.

London, Angl. — Igra Cath-
cartove "Ashes", ki jo je cenor
dizal za dalj časa, je zdaj pri-
na.

VEČINA PRITI SUŠI.

Chicago. — Iz splošnega gla-
danja, ki ga vidi Haggard, so
v oči prišli, je razvidno,
da je v Chicagu in okolici na
34 glasov samo eden za

Prigled naevnih dogodkov

AMERIKA.

Tajnik za delo Davis pravi, da
bo registracijski zakon naperjen
proti rdečkarjem.

Kellogg jih eliši radi svojih
avtokratičnih izključitev.
Odškodninska predloga je zo-
pet odložena.

Indijanski rod Navajo bo
vzlic protestom moral prispevati
k gradnji mostu čez reko Colo-
rado.

Prvič v zgodovini se je obne-
sel telefonski razgovor med New
Yorkom in Londonom.

PO SVETU.

Briandova vlada na Franco-
skem je padla.

Trije ogrski falsifikatorji na
Holandskem morajo v ječo.

Ostre debate v japonski zbor-
nici o vojni z Rusijo.

Nove izjave Callesa o doled-
nem izvajanju ustave v Mehiki.

Na Kitajskem je zopet zmagal
Feng.

Mehika bo gospodar na svojih tleh, pravi Calles

Ustava mora biti izvedena do
srednje črke in tujcemakega
vmešavanja mora biti konec.
je izjavil predsednik na delav-
ski konvenciji. — De la Huerta
zopet sanja o vstaji.

Mexico City, 6. marca. — Pred-
sednik Calles je včeraj odločno
izjavil v svojem govoru na sed-
mi konvenciji Mehike delavske
federacije, ko je posredoval doma-
še delegate in bratske zastopni-
ke iz inozemstva, da Mehika iz-
vede svojo novo ustavo, da se ne
bo v vsaki religiozni in in-
dustrijski točki vred.

Predsednik je bil burno aplav-
diran od delegacije in občinstva,
ko je izrekel omenjena besede.

"Nadalje emfatično izjavljam
— je rekel Calles — da mora
Mehika pod sedanjo vlado doseči
popolno ekonomsko in narodno
neodvisnost. Vsakega tujcem-
skega vtikanja v naše zadeve
mora biti konec. Vlada bo sledi-
la svojemu programu do zadnje
pike. Energija, s katero vlada
izvaja ustavo, ne odneha ne gle-
de na to, kako velik je vpliv pri-
taka in groženj napram nam, do-
kler sem jaz predsednik mehi-
ške republike."

Calles je apeliral na delavce
in ljudstvo vobče, naj pomagajo
dvigniti domačo industrijo in
farmarijo na višjo stopnjo, tako
da bo Mehika čimprej ekonomsko
neodvisna in da se izogne dolgov.
Potem bo Mehika v stanu urav-
nati svoje zadeve po svoji lastni
volji in potrebi.

Mexico City, 6. marca. — Me-
hika odškodninska komisija, ki
pravoja zahteve Američanov za
odškodnino, izvirajočo iz revoluc-
ije v Mehiki v zadnjih petnajstih
letih, je včeraj prišla v napre-
kovan zastoj. Nesporazum je pri-
šel glede točke, ki se tiče masa-
kra petnajstih Američanov v
Santa Isabelu po guerileh, ka-
tere je vodil Villa. Ameriška
vlada zahteva \$100,000 za vsa-
kega ubitiga Američana. Mehiki
komisar je dejal, da Villa ni
bil takrat v službi vlade in vlada
ne more biti odgovorna za vse
banditske napade. Ameriški ko-
misar vztraja, da Mehika mora
trpeti odškodnino za vse izgube,
ki izhajajo iz nasilnih činov.

New York, N. Y. — V petek
se je izvedelo, da Adolfo de la
Huerta in Felix Diaz snujeta na-
črte za novo vatajo v Mehiki. O-
ba sta v New Yorku in kolektata
denar za španske duhovne, ki so
bili izgnani iz Mehike.

BRYAN JE ZAPUSTIL VEC KO POL MILJONA.

Miami, Fla. — William Jen-
nings Bryan je zapustil \$888-
t premoženja. Njegova žena
primo eno tretjino premoženja,
ostali dve tretjini si pa razdele
med sabo na enake dele njegovih

ODŠKODNINSKA PREDLOGA JE SPET ODLOŽENA

Kongresnika Blanton in Under-
hill sta povzročila odločitev.
— Opozicija sta baje vodila
namenoma.

Washington, D. C. — Kon-
gresnika Blanton in Underhill
sta zopet povzročila odločitev ak-
cije na Fitzgeraldovi delavski od-
škodninski predlogi za Distrikt
Kolumbijo. Ko je kongresnik
Keller iz Minnesote poročal pred-
logo in jo toplo priporočil, da jo
zbornica sprejme, sta vstala
Blanton in Underhill drug za
drugim in jo zadržala.

Underhill je kritiziral Fitze-
raldovo predlogo, ki jo podpira
ameriško strokovno organizirano
delavstvo. Hvalil je pa na vsa
glas svojo predlogo, ki jo podpi-
rajo zavarovalne družbe in tr-
govske zbornice ter druge pod-
jetniške organizacije. Underhill
je priznal, da je državno zavo-
vanje ceneje, kakor pri privatnih
družbah, kljub temu je pa argu-
mentiral, da se vlada naj nikar
na vmešava v privatni biznis.

Blanton je govoril, da so
"nekateri ljudje v kongresu" —
menil je večino v odseku — o-
strašeni od "delavske stranke" v
osebi legislativnih zastopnikov
Ameriške delavske federacije.
Keller je odgovoril, da so neka-
teri člani kongresa "akakali kot
oslički", ko je veliki biznis pri-
tisan na gumb. Blanton je na to
odgovoril, ako veliki biznis za-
pre za par dni vatajo (menil je,
da zahtevajo), bodo milijoni
brezmočnih delavcev pričeli stra-
dati.

Hammer iz Severne Karoline
je pripomnil, da misli Blanton
in Underhill toliko časa obstrui-
rati predlogo, da bo mrtva. Ona
dva sta govorila, da je pričelo
redno zborovanje zbornice. Blanton
je predlagal, da je vse bodo-
če delo odseka nelegalno, ker
zbornica zboruje.

Ameriški kapital prihaja v Rusijo

Nemški kapitalisti posredujejo.

Moskva, 6. marca. — Sovjetski
listi poročajo, da nemški bankir-
ji in drugi kapitalisti posredujejo
ameriški kapital sovjetski Ru-
siji.

"Nemčija daje z dovoljenjem
ameriških bankirjev kredit ru-
skim sovjetom," piše Ivan So-
nov. "Stotine milijonov ameri-
ških dolarjev je investiranih v
Nemčiji. Nemčija je danes in-
dustrijska kolonija ameriškega ka-
pitalizma. Mnoge nemške tvrdke
so v resnici ameriške. Ameriški
kapitalisti hočejo, da njihov ka-
pital v Nemčiji napreduje, zato
podpirajo nemško trgovino in
kredite v Uniji sovjetskih repub-
lik."

NEPOTREBEN STRAH PRED RDEČIMI CVETLICAMI.

Hudson, Mass. — Časniki so
prinesli vest, da so policija in
izvoljeni občinski možje podvze-
li akcijo, da deportirajo tujcem-
ke, ker so metali na grob in na
krsto mra. Catherine Tamosu-
mias rdeče cvetlice. Unija za a-
meriške civilne svobodščine je
na to brzojavila oblastem v Hud-
son, da ta akt ne krši nobene po-
stave. Odgovoril je pa brzojavno
John M. Meserve, občinski taj-
nik:

"Izvoljeni občinski možje ni-
so podvzeli akcije in tudi ne bo-
do podvzeli nobene, dokler poli-
cija ne poroča, da so bile kršene
postave in zahteva naše sodele-
vanje."

Hudsonske oblasti so postale
pozorne, ker je bilo veliko vpi-
sov, da bi deportirali tujcemke.

Policijski načelnik v Passaicu aretiran

Stavkarji in reporterji tožijo,
ker so bili napadeni.

Passaic, N. J. — Tukajšnji
policijski načelnik Richard O.
Zober in dva policaja so bili are-
tirani v petek popoldne in seve-
da takoj izpušeni proti lastni
obljubi, da pridejo pred sodišče.
Zadeva izvira iz stavke tekstil-
nih delavcev. Pet stavkarjev in
časnikarjih poročevalcev je za-
tožilo načelnika radi brutalnega
napada nanje v toku demonstra-
cij pred tovarnami.

Mirovni sodnik Julius Katz je
izdal zaporno povelje. Nekaj ča-
sa je izgledalo, da ne bo nobene-
ga policaja, ki bi izvršil aretaci-
jo. Konstabl John M. Miller je
odklonil službo rekoč, da noče
biti "podgana". Miller je nato o-
povel časnikarje in fotografe iz
New Yorka, češ da so oni krivi,
da je prišlo do izgrediv. Sodnik
se je nato obrnil na konstablarje
v Patersonu in dobil je dva, ki
sta izvršila aretacijo.

Stavka se nadaljuje. Masne
piketne demonstracije pred š-
estimi tovarnami se vrše dnevno.
Vsak dan se vrše tudi javni de-
lavski shodi. Predstavniki Uni-
je za ameriške civilne svobodš-
čine so tudi tukaj, da branijo are-
tirane delavce. Delavci trdno u-
pajo na zmago.

Amerika in Evropa zvezani s telefonem

New York in London sta govorila
štiri ure.

New York, N. Y. — Prvič v
zgodovini sta Amerika in Evropa
premostili ocean s človeškim
glasom z obeh strani. New York
in London sta včeraj (7. marca)
govorila štiri ure in govor je bil
tako glasan in razločen, kakor
da sta govornika par blokov na-
razen, ne pa 4000 milj. Radio in
šica so služile v pogovoru. American
Telephone & Telegraph
Co., American Radio Corpora-
tion in angleška pošta so izvrši-
li eksperiment.

Kaj bočejo farmarji?

Te svoje želje so sporočili zbor-
nišemu odseku. — Podlaga
teh želj tvori Dickinsonova
predloga.

Washington, D. C. — Delega-
cija farmarjev iz srednjega za-
pada je podala zbornišemu po-
ljudelskemu odseku za odpomoč
farmarjem nov načrt, ki sloni na
Dickinsonovi predlogi. Ta dele-
gacija je bila izvoljena na far-
marski konferenci v Des Moinesu.

Po Dickinsonovi predlogi se i-
ma ustvariti farmarski odbor. Far-
marji bi plačevali prinos v pose-
ben sklad, ki ima služiti za ga-
rancijo cen poljskega pridelka, ki
ne odide takoj na trg, da mu ne
pade vrednost. Ta prinos bi far-
marji plačali, ko bi prodali prve
poljske produkte.

Delegacija pa predlaga, da se
prvi prinos pobere, kadar se
poljski produkti nahajajo v to-
varniškem procesu, ali pa ko se
predajo v trgovske svrhe.

Produkte bodo spravljala na
trg farmarska produktivna dru-
štva. Delegacija podpira predlo-
go soglasno.

Novi načrt, ki ga priporoča F.
W. Murphy iz Minnesote, določa
osnovanje farmarskega odbora, ki
bi imel nalogo, da je popolnoma
poučen s preiskavami, ki se vrše
od časa do časa, o tržnem polo-
žaju. Te preiskave uvede odbor
na lastno inicijativo ali pa in-
cijativo katerega kooperativnega
društva.

Ta odbor bi imel veliko moč.
Ispovedil bi si lahko denar brez
vsiadne odgovornosti.

Antikrist za "Travels"

FRANCOSKA VLADA JE ZO- PET PADLA

Briand je podal ostavko, ko je
zbornica zavrgla točko njego-
vega davčnega programa. No-
va kriza maje Francijo.

Pariz, 7. marca. — Briand, ki
je včeraj odpotoval v Zenevo, se
vrne jutri domov. Nov premijer
še ni izbran. Znamenja so, da
Herriot nasledi Brianda. Nacio-
nalisti so imeli danes demon-
stracije. Zahtevali so, da se pa-
lament razpusti in vlado prevza-
me direktorij. Francoska kriza
je povzročila konfuzijo v Zenevi.

Pariz, 6. marca. — Briandov
kabinet je danes podal ostavko.
Demisija je sledila porazu v
zbornici danes zjutraj. Zbornica
je bila na delu vso prejšnjo noč.
Na dnevnem redu je bil finančni
program, ki tare vse francoske
kabinete zadnjih osem mesecev.

Briand je zahteval, da morajo
biti vse točke glede novih dav-
kov sprejete. Zbornica je spreje-
la večino glavnih točk z malo ve-
dino, ko pa je prišla do točke o
davku na vasa izplačila, je točko
zavrgla z 274 proti 221. Briand
je takoj zapustil zbornico in eno
uro pozneje je naznanil, da je
vlada podala ostavko.

Brianda so strmoglavili socia-
listi, ki so kompaktno glasovali
proti dotični točki davčne pred-
loge.

Briandov padec je prišel ravo
v momentu, ko je Francija v
velikem finančnem kaosu in po-
leg tega zapletena v mednarod-
ni konflikt glede povečanja sva-
ta lige narodov. Briand je sinoči
izjavil, da situacija je katastro-
falna. Vlada ima važne obli-
gacije in on ne mara iti v Zenevo
na zborovanje lige narodov, ako
mu parlament ne da popolne za-
pustnice.

Kdo nasledi Brianda, ni še
znano v tem momentu. Briand je
bil premijer od zadnjega novem-
bra. V kratkem času pred njim
je padlo pet premijerjev, ki so
skušali rešiti finančno vprašanje
in stabilizirati vrednost franka.

Madžarski ponarejalci obsojeni v Holandiji

Trije falsifikatorji morajo v za-
por. Jankovič je dobil devet
let ječe.

Haag, Holandija, 6. marca. —
Trije agentje ogrskih ponareje-
valcev francoskih frankov, ki so
skušali izmenjati falsifikate po
tisoč frankov v Holandiji, so bi-
li včeraj spoznani krivim pred
tukajšnjim sodiščem in obsojeni
v dolg zapor. Obsojenci so: pol-
kovnik Jankovič, časnikar Mar-
sovič in inženir Markovič. Prvi
je dobil devet let, zadnja dva pa
vsak sedem let ječe.

Obravnavi so prisostvovali za-
stopniki francoske, ogrske in če-
hoslovaške vlade in francoske
državne banke.

PO DVA DOLARJA SEDEŽ PRI OBESANJU.

V tem faktu se izrazi civilizacija
današnjih dni.

Lexington, Ky. — V okrajni
ječi okraja Fayette so obesili za-
morcea Ed. Harrisa. Obsojen je
bil na smrt, ker je napadel mra.
Margaret Bryant že potem, ko
je ubil njenega soproga in dva
otroka.

Jetniško dvorišče je bilo polno
ljudstva. Več ko dve sto oseb
pa ni dobilo prostora na dvori-
šču. Ti ljudje so odšli na bližnjo
garažo in so plačali po dva do-
larja za sedež.

Harrisovo dejanje je obudilo
splošno pozornost. Njega je mo-
rala varovati milica, da ga lu-
dje niso ličali.

Japonci govorijo o vojni s sovjetsko Rusijo

Ljute debate v japonski zbornici
o komunistični propagandi na
Kitajskem. Sovjetski organ
vidi konflikt radi Mandžurije.
— Feng zbira bojne sile proti
reakciji.

Tokijo, 6. marca. — V japo-
skem parlamentu odprto ras-
pravljajo o vojni med Japoniko
in sovjetsko Rusijo. Sedanji do-
godki na Kitajskem so dali po-
vod ognjevitim debatam v ja-
ponski zbornici, ki trajajo že ne-
kak dni. Japonski premijer je
včeraj na dolgo poročal o komu-
nističnem gibanju. Dejal je, da
je propaganda na Japonkem
precej razširjena, toda vlada še
nima nikakršnih dokazov, ki bi
pokazali, da je gibanje nevarno
njenemu obstoju. Veliko moč-
nejše in nevarnejše gibanje pa
je na Kitajskem.

Japonski listi citirajo članek
ruskega sovjetskega lista "Vost-
nik Mandžurije", ki izhaja v
Harbinu. Članek se glasi, da je
vojna med Japoniko in sovjeti
neizogibna, če Japonci takoj ne
odnehajo od svoje ekspanzivno-
sti v Mandžuriji in Sibiriji. Član-
kar piše, da so japonski
konciliarji, ki asekajo les v
Heinkanu v Transbaikalijski, v
resnici japonski vojaški inženir-
ji, ki pripravljajo tamkaj bojno
fronto. Ravno tako so vsa japo-
nska podjetja v severni Mandžu-
riji maskirana vojaška priprav-
ljanja.

Peking, 6. marca. — Kitajska
pekingška vlada se je reorgani-
zirala. Nov kabinet, kateremu
načeljuje Citchjao, je koalicijski
strank Anfu, Čihli in Kuom-
tang. General Fengjuhsiang je
prejel vrhovno vodstvo ljudskih
armad (kuominčun) v provinciah
Čihli, Honan in Senai.

Feng je vrnil udarce za udarce

Kitajske ljudske čete poglavo
Mandžurce nazaj.

Peking, 7. marca. — Ljudska
armada pod vodstvom maršala
Fenga je včeraj izvojevala veli-
ko, zmago na severni fronti.
Mandžurske čete so izpraznile
Mačang.

ANDREWS JE IZGUBIL UPANJE.

Mogoče se zahvali za službo.

Washington, D. C. — Lincoln
Andrews, pomožni zakladniški
tajnik, kateremu je podrejano
izvajanje prohibicije, je napra-
vil dve potezi.

Prvič se je obrnil na zbornišni
odsek in mu priporočil, da u-
godno poroča o Cramptonovi pre-
dlogi, po kateri se naj ustanovi
posebni prohibicijski biroj.

Drugič, priporoča četo pet sto
prohibicijskih detektivov, ki
naj bi pod vodstvom John A. Fo-
sterja odpravili zlorabo indu-
strijskega alkohola.

On prizna, da je Volsteadov
zakon ponesrečena reč in da ni
upanja, da bi v sedanjih okoliš-
nah lahko izvedel prohibicijo.
Vlada izda od 11 do 12 milijonov
dolarjev na leto, da se izvede
prohibicija, uspeha pa le ni pra-
vega.

Novi posebni biroj mogoče
prinese odpomoč.

D'Annunzio pogorel.

Milan, Italija, 6. marca. — Ga-
briel d'Annunzija nova opera,
ki je bila sinoči prvič vprijeti-
na v tukajšnji La Scala Operi, je
bila fiasco. Opera predstavlja
mučenstvo sv. Sebastijana. D'
Annunzio, ki se je že večkrat
opri a cerkvijo, se je hotel s to
opero prikupiti Vatikanu, toda
dosegel je ravno nasprotno. Cer-
kveni krogi so proglasili opero za
paganško in zapovedali katoli-
kom, da je ne smejo poslušati.

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopis se ne vrača

Naročnina: Zedinjena država (Ivan Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 na tri mesece; Chicago in Cicero \$6.50 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.65 na tri mesece, in za inloženstvo \$8.00.

Naslov na vas, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5.00 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v oklepaju n. pr. (Feb. 28, 1926) poleg našega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Pomnite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

VISOKE MEZDE V PREMGOVNIŠKI INDUSTRIJI ŽIVE LE V MOŽGANIH PREMGOVNIŠKIH BARONOV.

Premogovniški podjetniki radi zapojejo pesem o visokih rudarskih mezdah, kadar se pogodba bliža h koncu, ali če podjetniki nameravajo prelomiti pogodbo z rudarsko organizacijo. Delavski department je dognal, koliko je znašala povprečna mezda rudarja v letu 1924. Ta povprečna mezda ni nič višja kot navadnega tovarniškega delavca. Res je, da rudar včasih zasluži malo več, a koliko dni v letu je pa brez dela? Ampak delavski department je šel dalje in je dognal, da povprečna rudarjeva mezda — t. j. rudarja, ki koplje in rudarja, ki naklada premog — znesse \$1,128. Tak je bil povprečen rudarjev zaslužek v letu 1924.

Ta povprečna rudarjeva mezda je bila dognana na podlagi poročil 599 premogovniških kompanij s polja mehkega premoga, pri katerih je zaposlenih več ko 140,000 rudarjev. Ti premogovniki so neorganizirani. Dalje je mezda dognana na podlagi poročil premogovniških družb, ki zaposlijo organizirane rudarje. Ako primerjamo zaslužek neorganiziranih rudarjev v Zapadni Virginiji, Virginiji in Tennesseeju z zaslužkom rudarjev v Illinoisu in Indiani, tedaj se najprvo prepričamo, da premogovniški podjetniki govorijo neresnico, ako trdijo, da rudarji na neorganiziranem polju zaslužijo toliko, kot rudarji na organiziranem.

Preiskovalci delavskega departmeta so računili takole: Najprvo so preračunili, koliko se izplača rudarjem povprečno na plačilni dan in koliko rudarjev je moralo delati, da je zaslužilo izplačano mezdo. Na ta način so dobili številko, ki je povedala, koliko znesse povprečni zaslužek na en delavnik. Ko so to imeli dognano, so dognali povprečni letni zaslužek na ta način, da so pomnožili povprečni zaslužek delavnika (šifte) s povprečnim številom dni, na katere so delali v premogovniku v teku leta. Delavski department je dalje dovolil vsaki državi Unije dovolj za neregularno obratovanje, ki prihaja od tega, ker je industrija preveč razvita.

Naslednja tablica pokazuje povprečen zaslužek na delavnik, povprečno število dni v letu 1924, na katere je rudar delal v letu in povprečen zaslužek na leto.

Država	Dnevni zaslužek	Koliko dni se je delalo	Letni zaslužek
Alabama	\$4.57	220	\$1,005
Colorado	7.23	178	1,287
Illinois	8.55	148	1,265
Indiana	8.56	136	1,164
Kansas	5.92	151	894
Kentucky	5.63	174	980
Ohio	7.17	143	1,025
Pennsylvania	6.40	180	1,152
Tennessee	4.08	159	649
Virginia	4.65	226	1,051
West Virginia	6.10	182	1,110
Za vse	\$6.56	172	\$1,128

Premogovniški podjetniki izjavljajo, da bodo rudarji bolj stalno delali, ako se zniža mezda. To je velika neresnica. Ako bodo rudarji delali ceneje, bodo imeli podjetniki več dobička in ne več naročil. Premoga se samo toliko naroči, kolikor se ga potrebuje. Nihče ni tako neumen, da bo pokuril več premoga, ker je cenejši. Ako se hoče uvesti bolj stalno zaposlenje rudarjev, je treba znižati delavne ure. Mesto 8-urnega delavnika se naj uvede šesturni, pa bodo rudarji bolj stalno delali v jamah. Podjetniki pa sami nočejo, da bi rudarji delali bolj stalno, ker je njih želja, da je armada brezposelnih rudarjev vedno velika.

Tablica sama nam pove, da premogovniški podjetniki govorijo neresnico, ako pravijo, da nižja mezda povzroči bolj stalno delo in boljši zaslužek. Rudarji v Zapadni Virginiji in Kentuckyju so še daleč od tega, da bodo delali dve sto osemdeset dni v letu, dasiravno so sprejeli lestvico iz leta 1917. Delali so pa 26 in 34 dni v letu več ko rudarji v Illinoisu, pa so včasno manj zaslužili na leto kot ilinojski rudarji.

Ilinojski rudarji so zaslužili v tem letu \$155 več, kot rudarji v Zapadni Virginiji, \$214 več ko v Virginiji in \$285 več kot rudarji v Kentuckyju, kljub temu so pa delali še manj dni v letu kot rudarji iz Zapadne Virginije, Virginije in Kentuckyja.

Jasno je kot beli dan, da znižanje mezde ne prinaša rudarjem bolj stalnega dela, ampak povišuje le bedo med njimi. Treba je znižati delavni čas in razmere po rudarskih naselbinah se bodo obrnile na bolje.

SLIKE IZ NASELIN

Tragedija v Terre Hauteju, Ind.

Terre Haute, Ind. — Pri nas so take razmere, da kdor ima dovolj denarja, lahko pride sem. Novle je tu več kot preveč, toda ne veselih.

— Pred tremi tedni je Poljak Joe Kuharski s kuhinjskim nožem zabodel Poljakinja Michaelsa, pri kateri je bil na stanovanju. Pri tem se je zlomil nož za ročajem, tako da je ostal v njenem trebuhu. Umrla je par ur nato v bolnišnici. Poljak je zdaj zaprt in bo najbrž šel po elektriki v nebesa. Vzroka ni imel drugega, kakor — to sam pravi — da mu je odpovedala stanovanje.

— Dne 27. februarja je Madžar John Maruza zaklal z mešarskim nožem svojo ženo in sebe. Njo je zabodel petkrat, sebe pa štirikrat. Samega sebe je boljše pogodil, kajti umri je takoj, dočim je njegova žena izdahnila čez dve uri v bolnišnici. Pokojno je poznalo več Slovencev. Živela sta v lastnem domu na 2033 N. 20th St. Vzrok je, kakor pravijo, njegova neozdravljiva bolezen. On je bil že v domovini nekoga zaklal pred 22 leti. Kar je najbolj čudno iz te tragedije, je, da njune hčere sp bivalo v sosednji sobi, pa niso niti slutile nesreče, dokler ni njih mati zavpila na pomoč. On ni mogel več drugega izgovoriti, kakor: "I told you so, Elizabeth!" Dne 1. marca je bil akupen pogreb, in sicer cerkven. To mene sicer nič ne briga, ampak povem pa, ker je dvakratni morilec in še samomorilec imel tako lep pogreb. Odločal je namreč denar. Ubožica bi že ne nesli v cerkev.

Gornje bo mogoče pomagalo komu oči odpreti, kot jih je meni sličen slučaj. Naj bo v življenju, kar hoče, cerkev za denar vae odpusti. Zupnik dotične angleške cerkve, h kateri spadajo tudi nekateri inozemci, pravi, da ne vzame manj kakor dolar. Dam mu prav; kaj bi si mešal glavo s tistim drobljem!

— Ker sem ravno pri morilecu in samomorilecu, dovolite, da napišem, kako so pri nas v domovini pokopali vojaka, samomorilca. Bilo je v košanski fari leta 1906. Imeli smo vojake na manevrih. Eden se je zgubil, njegovo truplo pa so par mesecev nato našli v grofovskem borštu. Poleg njega je bila vojaška puška, s katero se je ustrelil. Krsto so zbili iz surovih delek, zmetali so noter, kar je še ostalo, kajti truplo je že razpadlo, nato pa dobili Matičke, da je z velikim vozom za seno odpeljal ostanke samomorilca na pokopališče. Takrat je pokal z bičem, kot še menda nikoli v svojem življenju. To je delal brčkone radi tega, ker niso zvonili, ali pa zato, ker je peljal "pogubljenca" ter si na tak način dal poguma samega sebi, drugim pa kazal, da se nič ne boji.

Ce bi bil vojak premožen, ali mislite, da bi bil tudi tako pokopani? Kaj se? Jagovor bi našli, da se mu je omračil um in pokopali bi ga z vsem cerkvenim slovesom. — Fr. Žagar.

DOPIS S POTA.

Že dolgo se nisem oglašil v "Prosveti" in ker sem bil še velikokrat opozorjen od mnogih prijateljev, sem se potopel namenil, da malo opišem svoje potovanje po takozvanem — divjem — zapadu, kateri pa ni več divji.

Ko sem se namenil v začetku novembra 1. 1925, da se sopot podam proti pacifični obali, sem si kupil listek v Chicago tako dolg, kakor Martina Potokarja "hozenkratit", a namenom, da mi bo zadostoval od Chicago do pacifične obale in ob pacifični obali zopet nazaj do Chicago.

Dne 4. novembra 1925 sem se vzel v Chicago na C. B. & O. vlak št. 1. Moj prvi cilj je bil Cambria, Wyo. Ta nekdanji svetovni premogovniški naselbina ni danes nič drugega kakor kup razvalin. Pred par leti je delalo do petsto tisoč premogovnikov, med njimi tudi velika števila Slovencev in Hrvatov, danes pa samo še nekaj slo-

venskih ljudi, med njimi samo eden Hrvat, Slovenec pa nobeden.

Podal sem se v drugo slovensko-hrvaško naselbino, Dietz, Wyoming. Kakor v prvi, tako sem našel tudi v drugi naselbini. Od rudnika št. 7 z nekdanj živahno slovensko naselbino danes ni drugega ostalo kakor mala poljska cerkev, ki še tam samotari brez Poljakov na nagri samoti, kakor bi jo vetrovi odkod prinesli. Malo naprej je rudnik št. 8, kateri tudi še vedno eno leto počiva. Tam je še nekoliko slovenskih družin, katerih gospodarji pa največ delajo v premogovniku Eeme in Shocstring. Ta rudnika še obratujeta po dva do tri dni na teden.

V teh krajih sem gotovo hitro opravil, na kar sem se podal naravnost v Red Lodge, Mont. Tudi tukaj ni več tiste živahnosti, kakor je bila pred leti. V okolici Red Lodge je še precejšnje število Slovencev in Hrvatov, ampak še več se jih je izselilo proti zahodu za boljimi zaslužki. Ista usoda je sadela bližnje naselbine Washoe, Scotch Cooley in Bear Creek. Naš narod je tukaj kakor po vseh drugih naselbinah, strahotno naklonjen prohibiciji; za morejo videti nobena pijača in jo uničujejo dan za dnem. Ko sem zapustil okolico Red Lodge in Bear Creeka, sem se podal v naselbino Roundup in Klein. Te naselbine se še precej živahne, ker tod še bile v zadnjih par letih še precej povoljne delavne razmere. Pa ne tako, da bi mogoče kdo izmed tistih mislil, da se tam lahko delo dobi. Ne. Tudi knjipta ga ni in je še velik premogarjev še več mesecev brez dela. Več Slovencev v tej okolici ima tudi svoje trgovine, kakor grocerije, mesnice in hlinice s mehkiimi pijačami. Zastopnost med njimi je še precej povoljna in društveno so dobro organizirani. Zanimivi so bili enkrat ti kraji radi velikih pašnikov. Še pred par leti se je tod paslo na tisoče in tisoče goveje živine pod nadzorstvom "cowboyev". Deloma je tako še danes, ampak tudi to se izumira. Le daleč v notranjosti dežele, pod visokimi hribi se še doblje večje črede goveje živine, okrog katerih dirajo cowboyji v divjem teku, da jih obračajo ob vodah in potokih, koder je sočna trava in dobra voda za napajanje. Ob železniških progah so še povsod kmetije radi katerih so pastirji izgubili pravico pasti v bližini železniških prog. Morali so se pomakniti s svojimi čredami daleč v osadije pod gore, dokler jih tudi tam ne zadene ravno takina usoda.

Po montanskem, wyominškem in utahskem gorovju je še veliko divjih konj, takozvanih mustangov. So krane živali, ampak jako plajkivi; kadar začutijo človeka, zbežijo v divjem diru v hribovje med preseke in le težko jih je ujeti.

Podal sem se zopet dalje v Great Falls, Heleno in Butte, kakor tudi v Anacondo. V Great Fallsu in Heleni so same topilnice. Delajo še precej povoljno, ampak plače so niske, da se človek komaj preživi v tej draginji. Ravnotako je v Anacondi. Butte je rudarsko mesto. Največ se tam prodaja baker, zraven pa tudi cink, svinec, srebro in nekoliko zlata. V teh rudnikih je delalo pred par leti še čez 16,000 tisoč rudarjev, sedaj jih ne dela več polovico toliko. Vrok so največ stavke, v katerih je bila razbita njih unija, takozvana W. F. of M. Slovencev je v Buttu še precej, smelo trdim, da okrog 5,000. Delajo večinoma vsi v rudnikih, je nekaj jih je v trgovinah. Mezde v rudnikih Butta in okolice so od \$4.75 do \$6.00 na dan, ampak delo težko dobi kdor nima prijateljev.

V Buttu sem bil do božiča. Ne smem pozabiti, da sem bil na božič povabljen na obed k prijatelju in rojaku F. Benčiču, na Walkerville, Mont. (predmestje Butta). Zabava smo imeli precej, zapeli smo nekoliko slovenskih in pri pesmi in pri šalici nam je čas hitro potekel do štirih popoldne. Takrat sem se spomnil, da moram dalje. Teško mi je bilo ločiti se od prijance Benčičeve družine ravno na božični dan, ampak potovalec nikoli ne miruje. Benčičev sin me je peljal na postajo N. P. železnice in drugi dan ob 6:30 minut jutraj sem se znašel daleč v državi divjega pelina, v Diamondvillu, Wyo.

Država divjega pelina je še kakor je bila pred leti, le bolj otoplo se mi vse zdi. Vrok je tudi, ker so delavne razmere od muh. Mladina je večinoma odpotovala na zahod v industrijska mesta, ker v teh krajih Wyominga sploh druge industrije ni kakor premogokopi. V okolici je več slovenskih naselbin, kakor Diamondville, Kemmerer, Glencoe, Cumberland, Elko, Oakley in mali štajerski Sublet. Nekako 60 milj od tu je zopet velika slovenska naselbina Rock Springs, Wyo. Odkar sem bil zadnjikrat tu, se je Rock Springs veliko predrugačilo. Mesto je naraslo od 50 do 75%. Pogrešal sem kolibe za "Creekom". Ni jih več. Usoda je je hotela radi lepšega, da je mestna uprava hotela potok okeniti v drugo smer in kolibe za strugo so morale iti, nekaterim Slovencev, posebno pečiarjem v veliko žalost. Mesto kolib ima sedaj Slovencev, a "Creeka" prijačne hiše ob glavni cesti (Lincoln Highway). Le nič vam ni treba žalovati za "Creekom", sedaj imate lep, predrugačen hrib in dolino. — Northern Pacific Coal Co.

grešali. Čigar zaslug je, mu morate biti hvaležni. Pogrešali sem tudi "Chinatown". Tudi tega ni več. Tiste kitajske koč pod zemljo sedaj dišijo kleti modernih "bungalows", v katerih žive beli ljudje. Kitajcev ni več.

V okolici Rock Springsa letos slabo delajo, nekateri rudniki popolnoma počivajo še dalj časa. Delo se težko dobi in je le pol časa. Kakor drugod je tudi v Wyomingu naš narod jako naklonjen prohibiciji, kjer le morejo začujejo vsake pijače, če le ima kaj alkohola v sebi. Ob taki destruktiji, mislim, da bo Wyoming suh v kratki dobi.

Po nekoliko tednih obiska v Wyomingu sem se podal v državo Utah v okolico Salt Lake City, bolje rečeno, v mormonski Rim, ker Salt Lake City je stolica mormonske vere. Kakšna je ta vera, mi ni znano, le toliko vem o njej, da njihov odrešenik še le pride. Dneva in ure, kdaj pride, še sami ne vejo. Verujejo tudi v mnogozenstvo, kar jim je pa stric Sam prepovedal v zadnjih par letih. Sedaj se morajo zadovoljiti s samo eno ženo, kakor se moramo drugi grešniki v svobodni Ameriki.

V Salt Lake Cityju je malo Slovencev, le par se jih ukvarja s takozvanimi prenočiščnimi hiškami. V bližini je pa več slovenskih naselbin, kakor Murray, Garfield, Tuella, Midvale in druge. Po teh naselbinah še precej dobro delajo, toda plače so popolnoma beraške. Dela so težka po topilnicah, organizacije ni in tudi misli ni na organizacijo, dokler so tam mormoni in Orki, ki delajo za vsako ceno. Najbolj zanimiva je naselbina Bingham Canyon. Visoko gori v hribih se nahaja mesto Bingham, a še višje gori, dve milj od Bingham, v ozki soteski med dvema gorama se nahaja slovenska naselbina Highland Boy. Tako zanimive naselbine sploh ni na svetu. Hile stoje druga nad drugo v hribih in do nekaterih mora človek hoditi po dvesto stopnic visoko. Za pijače tukaj sploh ni, kar ako bi kateri slučajno padel, bi se valjal pol milje globoko, preden bi se mu bilo mogoče ustaviti in iti pobrat svoje kosti. Daleč na vrhuncu teh gora hreščejo lokomotive, katere prevajajo drago bakreno rudo v doline in odтам v topilnice.

Druga zanimivost je, kako na vrhuncu tega gorovja dan in noč hreščejo parne lopate, katere trgajo temelje gorovja a bogatimi zakladi bakra. Rudno istočasno nakladajo v takozvane "conveyors" ki je nosijo po kablu v 17 milj oddaljeno naselbino Tuelo, kjer rudo topijo. Na vrhuncu tega gorovja se večkrat alisi slovenske pesem, posebno ob plačilnih dnevih. V zadnjem času je to naselbino zadela velika katastrofa, ko se je vrh hriba odtrgal plaz anega in pokopal pod seboj več hil ter usmrtil okrog štirideset ljudi, ranil pa še sto, ampak takrat mene več ni bilo tam, sem poprej odnesel svoje dolge pete. Kakor sem alisal, ni bil Slovenec nobeden ubit.

Iz Salt Lake sem se podal v Helper, Utah. V tej okolici se bile pred par leti cvetoče slovenske naselbine, kakor Winterquarters, Sunny Side in Kentiworth. Danes so te naselbine popolnoma zapuščene radi stavke 1. 1922. Nekoliko aktivnosti je še opaziti v naselbinah Black Hawk, Hiawatha, Spring Canyon, Spring Glen in Castel Gate, ampak tudi približno ne take kakor je bilo. Naš narod se je razgubil in njega mesta so vzeli drugodci. Po vseh teh naselbinah delajo jako slabo, po nekaterih popolnoma nič. Organizacije ni nobene, ker kajser Rockefeller je ne mara.

Po kratkem času mojega obiskovanja po premogovnem okrožju države Utah sem se podal čez visoke gorovje Bitter Root v državo Idaho v okolico Coeur d'Alene, to je Mullan-Wallies in Kellogg. Po teh krajih precej dobro delajo in plače so še povoljne. So pa sami svinčeni in cinkovni rudniki. Slovencev je tu jako malo, posebno v zimski dobi, ker tu je vedno veliko snega. Delo se tod v tem času leta jako težko dobi, pač pa bo dela dovolj spomladi, ker bo šlo veliko delavcev na kmetije.

Odtod sem se podal v državo Washington. Najprej sem se ustavil v Clelumu in okolici, kjer je še precej Slovencev in Hrvatov, ampak nekateri le toliko delajo, da se akromno preživijo. Večina popolnoma nič ne dela, ker je več premogovnikov popolnoma zaprtih. V par dnevih sem se tudi od tukajšnjih rojakov poslovil in sem se podal preko strmega gorovja Cascade in akoni dve milj dolg predor Stamped proti Tacoma. Po prihodu čez gorovje se nam je odpril krasen pogled na pacifično obal in vedno zeleni Washington, dešelo ogromnih smrek in drugih iglavcev bršlja in pisanih tulipanov, najlahtnejšega šodivja, jabolk, hrusk, črešnj, sliv itd. Na obrežjih vidite naše Dalmatinske ribariti s svojimi ribiškiimi čolni in dolgi gimi mrežami. Čele tone okusnih rib nalovijo v eni sezoni, katere prodajo in inkupijo zanje lep denar. V notranjosti obrežja so hoste orjaških smrek; nekaterih po pet do šest čevljev v premeru. Dan za dnevom po je sekira in podira ogromna debla, katera nakladajo na železniške vozove in jih odvažajo na žage v Tacoma, Seattle in drugih obrežnih mestih. Danes je največja lesna industrija v državi Washington; tudi našega naroda dela precej po teh gozdovih. V okolici Seattle in Tacoma sem obiskal precej hčiših slovenskih naselbin, kakor Black Diamond, Wilkerson, Carbonado, Fairfax, ampak na moje začudenje našega naroda tukaj več ni. Le tu in tam se najde par družin, a še tiste so bolj v slabem položaju. Vrok je zadnja, dolgo trajajoča stavka, v kateri so rudarji izgubili. Sedaj so odprte delavnice, ampak Slovenci so v tej bitki vtrajali do zadnjega in sedaj ne dobijo dela nazaj pod nobenim pogojem. Northern Pacific Coal Co.

ZARKOMET

Zlato tele št. 2.

"Vse je mirno in jasno v cerkve na gornjem koncu W. Streets do pomola na dolnjem se čita v listih.

Mnenje navadnih ljudi je, tatovi ne hodijo v cerkev, da boje oltarja kakor hudič kri Morda so izjeme med malimi tovi, ampak fakt je, da veliki tovi v Wall Streetu imajo sve cerkev, ki stoji na gornjem ku Streets. Pravijo, da je ta e kev zelo bogata. Naravno. V cerkve, ki jih postavijo tato so bogate.

Vse je mirno in jasno ...

Ta je dobra.

Mussolini pozvoni: "Hej, fa poglej in povej, na koga b jutri jezen!" — (The Illin Miner.)

Čas je, da pride na plano.

Resnica se še ni kopala v nem kopališču.

Gorilo perejo!

Kutarski list pere šentjern sko noči in šparaku inkvizicijo. Ako bi človek verjel kutarje bi mislil, da je bila inkvizicija papeški "beauty parlor".

Kokot je včas riba.

Čenjen! Zarkomet! Daj, po ti na tukajšnje katoliške sim tičarje in jim pojasni, kaj postni čas. Če društvo pri plesno veselico v postu, teda jim to zdi velik greh, doma plešejo kakor za stavo, post in post gor. Kje tiči zajec? Triadelphia, W. Va.

Yes — tako pride na stare

Dragi K. T. B.! Kakor ra dim, mora duša kutarskega l viseti že na zadnji nitki — iščejo pomoči pri brezvercih rdečkarjih. Ali ni vnebovp greh za verne ovčice, da mo kutarski očetje fehtariti pri nah, opičarjih, norcih, dihu galih, ničlah, nobodyjih" in z gimi takimi lepimi imeni oz n jih "žvalih"? Kaj vendar alijo ovčice, da ne prevzar vseh stroškov? Saj vendar jo na nebeško plačilo, med ko brezverci in rdečkarji za vamo plačilo že na tem svetu ko črni list kmalu izdahne s črno dušo, želimo mu mir in koj, kakršnega je zaslužil Vernica v sveti dolar.

Pomeni ravno toliko —

Nositi vodo v morje, sov Atene, led na severni teča pošiljati misijonarje na K balseke otoke — ali pa dokaz ti gospodu Trunku.

Glas iz Ze-Njive.

Zdaj, ko se bliža nova do Clevelandu, bo tudi vlada A riške domovine zahtevala s sedež v svetu lige cleveland fieskarjev. — John Horse dish.

Slika iz Minneote.

Martin iz Eveletha ima b v Gilbertu, kateremu je ime ne. Gilbertaka naselbina je zaspala; slabo se dela. Tone bodi len, hajt k bratu Mart Tone: Dobi mi kako delo, tin.

Martin: Ja, jes, jes, delo ti bim, ako pustiš proketo Pro to in S. N. P. J.

Tone: Nak, tega pa ne pust Martin: Nak? Pa ti dela dobim! —

Tako je ljubi Martin nar po katoliško z bratom Tone Gilbertaka Mic K. T. I

je mogoča družba in se ne uk Naš narod se je od tu razel kr Združenih držav. Edino, kar se našel v aktivnosti v tej premog okolici, je Renton, Wash., prija selbina, dvanajst milj od Seattle. Je še precejšnje število Slovencev, pak delajo tudi bolj malo, v teri nič. Druga slovenska nase je Enumclaw. To je naselbina s skih kmetov. Nekateri teh nase cev so tu že od 30 do 40 let. Pri kakor pionirji in dali svoji nase lme "Krain". Ta naselbina je odd na tri milje od seja Enumclaw.

Čenjen! čitatelji Prosvete, kater me prouili, naj vam nekoliko op delavske razmere s svojega potov tukaj imate nepristransko sliko si do pacifične obali. Druga slik ob pacifični obali do Los Angles. Povejte čitateljem "Prosvete" vseh državah Unije. — Frank St

Registracijski zakon je naperjen proti "rdečkarjem," pravi Davis

Tajnik za delo žonglira z besedami. V Fordovem listu razkriva namene špijonskega zakona.

Chicago, Ill. — Henry Ford ne deluje samo "plehnatih Liz", kakor nekateri imenujejo njegove avtomobile, temveč počenja še druge stvari. Tako je nedolgo tega kupil neko kovačnico, ki je baje navdušila pesnika Longfellowa k neki njegovi nemurni pesmi. Ampak pravijo — in to tudi z dokazi potrjujejo — da Longfellow ni imel v mislih iste kovačnice, ki jo je Ford kupil, temveč neko drugo. Ampak to seveda za nas ni važno. Tudi to ni za nas važno, da isti Henry Ford izdaja tednik "Dearborn Independent", ki je — tako je namreč zapisano na platnicah imenovanega tednika — "glasnik zanemarjene resnice". In ne razumimo omenjati, da je v Fordovem "neodvisnem" listu resnica tako zanemarjena ali pa je prebravana, kakor so Fordovi fordji. Ampak kar nas zanima pri celi stvari, je to, da je v zadnji številki Fordovega lista napisal celjši članek zvezi tajnik za delo Davis. V tistem članku razpravlja Davis o zakonskem načrtu, ki ga je v poslanski zbornici predložil poslanec Aswell. Ta zakonski načrt nam je že znan, oziroma bi moral biti znan vsem, ki smo prišli iz starega kraja in torej nismo stoprocentni, kakor so klanovci Davis, Ford, Aswell in drugi. Aswellov zakonski načrt je bil v prevodu objavljen zadnje sredo v "Prosveti".

Davisov članek je zanimiv zlasti radi tega, ker v njem žonglira z besedami. V zakonskem načrtu se govori izključno o registraciji, dočim Davis v svojem članku niti enkrat ne rabi besede "registracija", temveč rabi dosledno "enrollment". Beseda "enrollment" pomeni v slovenščini vpisovanje, beseda "registracija" pomeni pa tudi vpisovanje — torej popolnoma isto, samo da se malo lepše sliši kot drugo in da je beseda "registracija" prišla že na precej slab glas, ker vsi zavedni delavci in vsi inoimci odločno nastopili proti nevarnemu špijonskemu načrtu sto procentnih kapitalistov, ki bi registracijski zakon radi porabili kot bič nad vsem delavstvom v Ameriki, kajti indirektno bi bili prizadeti tudi tu rojeni Amerikanci, četudi bi se ne mogli registrirati.

Kaj pravi Davis v Fordovem listu? "Vpisovanje (in kakor omejeno, rabi izraz "enrollment", "registracija")," trdi tajnik za delo, ki pa ni prijatelj delavstva, posebno inozemskega ne, ki zmanjšalo upliv propagande strani neodgovornih agentov marksizma, komunizma in podobnega (pod podobno pride v Davisovih mislih prav gotovo tudi socializem, kajti socializma se Davis bolj boji kot česar drugega, kar ve, da bo edino socializem razpadel tla kapitalizmu), kajti inozemci bi boljše razumeli ameriške principe in bi se zavedli, kako bedaste so rdečkarske radikalne doktrine."

Davis se torej boji "rdečkarjev", radikalnih doktrin," in da jih iztrebi, hoče, da se upeljejo špijonski registracijski sistem, ki bi pomenil hud udarec za celokupno ameriško delavstvo, razen česar je dolžnost, da zavedno delavstvo napne vse svoje sile, da se porazi zlobni naklep sto procentnega kapitalizma.

Zizi razjezila Karola. Pariz, 6. marca. — Rumunski kronprinč Karol je dejal da je najel agentov, ki bodo pobijali tožbo njegove prve žene Zizi Lambriņone, katera ga toži v Parizu za 10 milijonov frankov. Karol pravi, da je po rumunskih zakonih popolnoma ločen od Zizi, valed česar ni ni več dolžan. Karol je ardit, ker mu je Zizi naredila tak škandal. Cela afera njegove ljubezni do Zizi se bo zdaj prala pred pariškimi sodiščem.

Bukarista, 6. marca. — Zizina žena proti Karolu je naredila novo senzacijo po vsej Rumuniji.

Indijanci bodo prispevali h gradnji mostu

Indijanci so seveda protestirali. — Protest ni izdal ničesar.

Washington, D. C. — V senatu so glasovali po imenih o proračunski predlogi, ki dovoljuje, da se vzame \$100,000 iz sklada Navajov za zgradbo mostu čez reko Colorado pri Leejevem pridu v Arizoni. Ta vsota krije polovico zgradbenih stroškov za most. Indijanci so protestirali in naglašali, da ne bodo nikdar rabili tega mostu. Ali pokazalo se je, da so odkrili olje na njih avetu. Vlada ima od Indijancev zahtevati od njih dohodkov \$771.000. To pove, zakaj se je pritisk povečal, da se oddajo ta oljna zemljišča privatnim družbam v najem, da izkoristijo olje v zemeljskih plasteh.

Senatorji, ki so glasovali, da se Indijancem naloži polovica stroškov za most, so: Ashurst, Bayard, Bingham, Broussard, Bruce, Caraway, Copeland, Cummins, Curtis, Deneen, Edwards, Ernst, Fess, Fletcher, George, glass, Goff, Hale, Harrell, Harris, Heflin, Jones iz Washingtona, Keyes, McKinley, Mayfield, Means, Metcalf, Moses, Neely, Overman, Pepper, Pittman, Robinson iz Arkansasa, Sackett, Shortridge, Smith, Swanson, Wadsworth, Walsh, Warren in Willis.

Senatorji, ki so glasovali proti: Blease, Bratton, Brookhart, Cameron, Capper, Dale, Dill, Ferris, Frazier, Gooding, Johnson, Kendrick, King, La Follette, McKellar, McMaster, McNarry, Norbeck, Nye, Oddie, Pine, Reed iz Pennsylvanije, Robinson iz Indiane, Sheppard, Stanfield, Watson, Weller, Wheeler in Williams.

DRZEN ROP.

Banditi odnesli International Harvester kompaniji \$80,000. Denar je bil namenjen za plačo delavcem. — Policija je na sledu drznim roparjem.

Chicago, Ill. — V petek popoldne je nepričakovano vdrl v urade International Harvester kompanije na 2600 zapadna 31. cesta osem banditov, ki so deset minut kasneje planili ven na cesto ter oddirjali v dveh čakajočih avtomobilih z bogatim plenom \$80,000. Oropani denar je bil namenjen za izplačilo plač in so ga malo prej oboroženi stražniki prinesli v urade.

Banditi so nastopili izredno predrzno in so se izkazali, da so izvežbani zločinci. Jasno je tudi, da so imeli banditi dobrega voditelja. — K sreči je nekdo zapazil številko enega izmed obeh avtomobilov, s katerima so banditi pobegnili. Policija je kmalu ugotovila, da je bila dotična številka izdana nekemu James Gentilu, ki je policiji precej dobro znan in je imel prvič opravka z čikaškimi oblastmi že leta 1913. Policija aedaj pridno išče Gentila in njegove tovariše, ki so osumljeni, da so zakrivilli še več drugih ropov. Vsega skupaj ima policija v rokah imena in naslove osemnajstih osumilencev. Nobenega izmed osumilencev razen enega niso mogli doelej še najti. Eden je bil aretiran, a še ni bil identificiran od uradnikov kompanije, ki so bili priča drznega ropa.

Oddelek kompanijskih tovarn, v katerem izdelujejo traktorje, ima uslužbenih kakih 3.000 delavcev. Ti delavci ne dobe vsi naenkrat plače, temveč ena tretjina dobi plačo ob pondeljkih, druga tretjina ob sredah in tretja ob petkih. Banditi so odnesli zaboječ, v katerem je bilo približno tisoč plačilnih kuvert z vsega skupaj kakih \$80,000. Ta denar bi bil izplačan v petek tistim delavcem, ki dobivajo svojo plačo ob petkih.

Med ropom je bilo oddanih tudi precej strelav. Neki kompanijski čuvaj je namreč otvoril ogenj iz puške na bandite, ki so hiteli s svojim plenom na čakajoča avtomobila. Banditi so odgovorili z ognjem, kolikor pa je znano, ni bil nihče ranjen.

Tramvaj razmesaril orožnika. V Beogradu je tramvaj povozil orožnika Radovana Marinkovića, ga vlek 20 metrov s seboj in ga strahovito razmesaril.

KOLIKO SO PRIPRAVLJENI PLAČATI ŽELEZNIŠKI BARONI, DA BI BIL ODOBREN NJIH TRUST.

Ce ne bi vedeli, da bi jim združenje prineslo masten profit, ne bi izdajali takih vsot.

Washington, D. C. — Van Swearingen bratje so se s celo kopico advokatov trudili, da bi bilo postavno odobreno združenje njih Nickel Plate in par drugih železnic, ki bi skupno tvorile mogočen trust, s pomočjo katerega bi kajpada znatno povečali svoje itak ne majhne profite. Vse prizadevanje pa je bilo k sreči v tem slučaju brezuspešno. Sedaj poroča glavni pravni zastopnik Van Swearingen bratov, da je bilo izdanih v omenjene svrhe \$750,000, kar nikakor ni majhna vsota. Jasno je, da so Van Swearingen bratje žrtvovali to vsotico v pričakovanju povečanih profitov.

DRŽAVA LOVI MOTORISTE S STARIMI ZNAMKAMI NA AVTII.

Springfield, Ill. — Okrog štiri sto tisoč motoristov še ni plačalo letošnje znamke za avto in tako je bila izdana odredba, da se vsak motorist aretiraj, ki ga zalote na cesti z avtom in staro znamko.

Odrejenih je bilo pet oddelkov okrajne policije, ki bo gledala nato, da ima vsak motorist na svojem avtu novo znamko.

ŽITNE CENE.

Washington, D. C. — Poljedelski department poroča, da so bile žitne cene dne 15. februarja za 140 odstotkov višje kot

pred vojno. Lani ob tem času so bile za 178 odstotkov višje. Farmarske cene za žito, ki služi za krmo, so pa bile za 30 do 40 odstotkov nižje kot lani. Krompir je za 200 odstotkov dražji kot pred vojno. Boje se, da bo cena letos padla, ker je ozemlje, na katerem je posajen krompir, za deset odstotkov večje kot lani.

Razstava unijskih znakov.

Chicago. — (F. P.) — Od 9. do 12. junija se bo vršila v Chicagu štiridnevna razstava unijskih znakov (union label). To je te dni naznanila Chicago trades union league. Leta 1923 se je vršila taka razstava, ki je bila jako uspešna, računa pa se, da bo letošnja še prekosila ono iz leta 1923.

Ekskajzer bi šel rad v Španijo.

Berlin, 6. marca. — Viljem Hohenzollern bi se rad selil. Holandska klima mu ne ugaja več. Kakor poročajo, bi se Viljem rad preselil v Španijo. Njegovo upanje, da se še kdaj vrne v Nemčijo, je vedno manjše. Ekskronprinč Friderik Viljem je oddel v Lucerne, Švica, od koder bo skušal priti v dotiko z diplomati zaveznikih sil, ki zdaj pridejo v Zenevo, z namenom, da dovoli selitev njegovemu očetu.

Vesti iz Jugoslavije

K dvojnemu samomoru v hotelu "Primorcu" v Zagrebu. Obupno dejanje nearečnih saljubljencev v hotelu "Primorcu" v Zagrebu je izvalo po vsem mestu splošno sočutje. Truplo šivilje Amalijske Brinovec, katero je z njenim prigovarjanjem usmrtil njen zaročenec, mesaraki pomočnik Žika Garić iz Beograda, so

obducirali in pri tem ugotovili, da sta jo oba vbođljaja zadela naravnost v srce. Garić, ki se je 4-krat zabodel v obližje srca in se težko ranil, je sicer še pri življenju, vendar pa je njegovo stanje tako kritično, da more nastopiti smrt vsak trenutek. Sprejel je večeraj dve prijateljici svoje zaročenke, katerima je izjavil, da si želi skorajšnjo smrt, da bo čim prej združen s svojo prvo in zadnjo izvoljenko. Ako pa bi morda le okreval, bo izvršil potem znova samomor, ker hoče držati besedo.

Na gostovanju obstreljen. Pri Sv. Benediktu v Slov. goricah so imeli 8. febr. gostovanje, katerega se je udeležil tudi 28-letni posestnikov sin Franc Gomzer. Seveda vina ni manjkalo in tudi prežarji so bili deležni dobrot kuhinje, posebno pa kleti. V prošlavo veselega dogodka so seveda tudi streljali, kakor je v teh krajih običaj. Po nesreči pa je neki prežar oddal iz svojega samokresa strel baš v trenutku, ko je Gomzer stopil na cesto, da si malo ohladi razgreto glavo. Kroglja ga je zadela v levo koleno in mu zdrobila kost. Prepeljali so ga v mariborsko bolnico.

Kongres jugoslovanskih esperantistov v Mariboru. Letošnji kongres jugoslovanskih esperantistov se bo vršil ob binkoštnih praznikih v Mariboru. Tamošnje društvo se z marljivostjo vodi vse potrebne priprave. Pokroviteljstvo je prevzel mariborski župan.

Nov most med Sušakom in Reko. Gradnja železnega mostu med Sušakom in Reko se bliža koncu. Betonaka podlaga je dovršena, te dni pa pričnejo z montiranjem železne konstrukcije. Most je 16 m širok. Početkom po-

mladi bo izročen javnemu prometu.

"Družina večnih ljudi." V Novem Vrbasu v Vojvodini se je nedavno ustanovila sekta, ki se imenuje sekta Bičerdijevev. In ima že znatno število članov. To so neke vrste vegetarijanci, ki se nazivajo po Bičerdiju, stercu 60 let, ki v Erdelju oznanjuje, da je odkril tajnost večnega življenja, ki obstoji v hrani. Vsakdo, ki reflektira na večno življenje, se mora zavezati, da nikdar ne bo jedel mesa in sploh ničesar kuhanega. Njihov jedilni list je kratek: jedo le orehe ter ostalo sadje in nekuhan riž. V Vrbasu se je že organizirala "družina večnih ljudi."

Žrtve svojega poklica na železniškem tiru. Železniška služba zahteva vsako leto mnogo žrtev. Na teritoriju zagrebške železniške direkcije je bilo leta 1922 11 mrtvih, 11 teško in 30 lahko ranjenih železničarjev v izvrševanju službe. Leta 1923 je bilo 20 mrtvih, 16 teško in 48 lahko ranjenih; leta 1924 14 mrtvih, 30 teško, in 55 lahko ranjenih; leta 1925 (podatki segajo samo do 15. oktobra) je bilo 16 mrtvih, 17 teško in 57 lahko ranjenih železničarjev.

Premožen berač. Zagrebška policija je nedavno prišla berača, pri katerem so našli 1700 Din. Dognalo se je nadalje, da ima moč v Vrbovcu lepo hišo, konje in kočijo.

Radio v Celju. Dne, 10. febr. so poslušali celjski radiomaterji prvič slovenske pesmi, katere je proizvajala radiostanica v Brnu. Tudi Ljubljana bi nam lahko nudila tak užitek. Saj silimo veliko lepega iz oddaljenih krajev, vendar bi rajši imeli kaj domačega, kar razveseli dušo in srce.

Vsepoysod so se moški prepričali, da pomeni "Chesterfield kakovost" vedro neprestan dober okus.

Chesterfield

Chesterfield izdeluje Liggett & Myers Tobacco Company

